

I Sējums 1.pielikums – Eiropas, Nacionālu un pašvaldības līmeņa politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu analīze

Līmenis	Statuss	Dokuments, gads	Dokuments pieņemts vai ratificēts LR (gads)	Dokumenta mērķis	Nozīmīgākie satura punkti
Starptautiski / Eiropas Savienība / Baltijas jūras reģions	Rekomendatīvs	Rīcības plāns Agenda 21, 1992 Nozīmīgākais no pieciem ANO Konferencē „Par vidi un attīstību” pieņemtajiem dokumentiem. Latvijā nacionālā līmenī nav izstrādāts pakārtots vietējais rīcības plāns (Local Agenda 21), bet Baltijas Jūras reģiona valstis, tai skaitā Latvija izstrādājušas Baltic Agenda 21, kā ietvaru nacionāliem un rajonu rīcību plāniem.	ANO dalībvalstis 1992, tai skaitā arī Latvija	Starptautiski vienots visaptverošs rīcības plāns globālo problēmu risināšanai, ilgtspējīgas attīstības definīcija un principi, atbilstoši kam katrā valstī īstenojami pasākumi visu līmeņu plānošanā un likumdošanā.	<ul style="list-style-type: none"> - Rīcības plānā Agenda 21 uzsvērts, ka sociālā, ekonomiskā un vides attīstība ir neatdalāmi procesi. - Agenda 21 tiek uzskatīts, ka ilgtspējīgā attīstība ir veids, kā samazināt gan nabadzību, gan vides degradāciju, pamatoti ir nepieciešams radīt apstākļus ilgtspējīgai attīstībai. - Pamatots, ka jāsniedz palīdzība trūcīgām valstīm, lai tām būtu pieejami ilgtspējīgai attīstībai nepieciešamie resursi, jāsamazina resursu patēriņš bagātākajās valstīs, jārada ilgtspējīga pilsētvide. - Uzsvērts, ka valdībām nepieciešama ciešāka sadarbība ar nevalstiskām organizācijām, veidojot nacionālās programmas un panākot globālo demokrātizāciju.
	Saistošs	Riodežaneiro konvencija par bioloģisko daudzveidību, 1992	1995.gada 31.augustā LR konvencija pieņemta ar likumu „Par 1992.gada 5.jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību”	Saglabāt bioloģisko daudzveidību, nodrošināt sugu ilgtspējīgu izmantošanu tautsaimniecībā, un visām valstīm nodrošināt vienlīdzīgas iespējas pasaules ģenētisko resursu izmantošanā.	<p>Pieņemot konvenciju, valstis apņemas ilgtspējīgi izmantot dabiskos resursus, saglabājot to bioloģisko daudzveidību. Lai to nodrošinātu, jāizstrādā bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nacionālā stratēģija un rīcības programmas, kas jāintegrē visos nacionālos, tautsaimniecības sektoru un teritoriālos plānos.</p> <p>Konvencijā nosprausti arī vairāki uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Noskaidrot tos bioloģiskās daudzveidības elementus, kuriem nepieciešama aizsardzība, un nodrošināt to monitoringu. - Izveidot aizsargājamo teritoriju tīklu. - Atjaunot degradētās ekosistēmas, un sekmēt apdraudēto sugu populāciju atveseļošanu. - Saglabāt kultūrvēsturiskās zināšanas par bioloģisko daudzveidību, piemēram, augu sugu izmantošanu tautas medicīnā. - Apsargāt svešzemju sugu introdukciju un izplatīšanos. - Kontrolēt ar biotehnoloģiskajiem procesiem veidoto sugu radīto risku dabiskajām sugām. - Sekmēt sabiedrības līdzdalību vides ietekmes novērtēšanā, it sevišķi, ja projekts apdraud bioloģisko daudzveidību. - Sekmēt sabiedrības izglītošanu. - Sagatavot nacionālos ziņojumus.

Rekomendatīvs	Olborgas harta «Eiropas pilsētas ceļā uz līdzsvarotu attīstību», 1994	Aptuveni 400 Eiropas pašvaldību ir parakstījušas šo hartu, tajā skaitā arī Rīga, tādējādi, pievienojoties Eiropas Ilgtspējīgo pilsētu kustībai.	Veicināt ilgtspējīgu attīstību pašvaldību līmenī – attīstīt ilgtermiņa rīcības plānus, kā arī uzsākt Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu kampaņu.	Olborgas hartas prioritārās jomas: sociālais tainīgums, prasība atkārtoti izmantot un atjaunot pamestas vai neizdevīgas pilsētas teritorijas, veicināt un palielināt bioloģisko daudzveidību, rūpēties par zaļo teritoriju, uzlabot augsnes un gaisa kvalitāti, ilgtspējīgs pilsētas transporta kustības modelis, izvairīšanās no esošo dabas teritoriju urbanizācijas, pilsoņi kā galvenie dalībnieki, sabiedrības iesaiste, kā arī uzņēmumu atbildība par to, lai aizsargātu un saglabātu visiem pieejamus dabas resursus. Parakstot hartu, pilsētas, apņemas izmantot politiskos, tehniskos instrumentus un līdzekļus , kas atbilst <u>ekosistēmas pieejai</u> pilsētu pārvaldīšanā, izmantot priekšrocības, ko sniedz dažāda veida instrumenti, tādi kā vides datu apkopošana un apstrāde; vides plānošana u.c.
Saistošs	NATURA 2000 – vienots Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo teritoriju tīkls, partnerība dabas aizsardzībai	Natura 2000 tīkls izveidots 1992. gadā, plānojot noslēgt izveidi 2000.gadā, bet dalībvalstīs vēl joprojām strādā pie tīkla izveides.	Natura 2000 tīkla mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt apdraudētās sugas un biotopus to dabīgajā areālā Eiropā neatkarīgi no valsts vai politiskajām robežām.	Latvijas Natura 2000 teritorijas ir uzskaitītas likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" pielikumā, politikas plānošanas dokumentos, teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. Rīgas pilsētas teritorijā ietilpst: <ul style="list-style-type: none"> - Dabas Parks „Piejūra” - Dabas liegums „Jaunciems” - Dabas liegums „Krēmeri” - Dabas liegums „Vecdaugava”
Saistošs	Dabisko dzīvotņu direktīva, 1992	Kā ES direktīva , pēc tās stāšanās spēkā, tā iegūst saistošu spēku visā ES un ir pārāka par visiem Latvijas tiesību aktiem.	Direktīvas galvenais mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ņemot vērā ekonomiskās, sociālās, kultūras un reģionālās prasības.	Direktīva palīdz sasniegt vispārīgo mērķi par noturīgu attīstību, lai saglabātu šādu bioloģisko daudzveidību , dažos gadījumos var būt vajadzīga cilvēka darbība vai tās veicināšana. Direktīvā izvirzīti mērķi, tie pamatoti, noteiktas definīcijas. Pielikumā uzskaitīti dabisko dzīvotņu veidi, kas nosakāmas, kā aizsargājamas. Ņemot vērā, ka ir apdraudēti konkrēti dabisko dzīvotņu veidi un konkrētas sugas, tās jānosaka par prioritārām, lai sekmētu saglabāšanas pasākumu drīzu īstenošanu. Visās noteiktajās teritorijās ir lietderīgi vajadzīgos pasākumus ieviest, ņemot vērā izvirzītos saglabāšanas mērķus.
Saistošs	Eiropas vietējo pašvaldību harta, 1985 (1996).	1985. gadā pieņemtajai Eiropas vietējo pašvaldību hartei Latvija pievienojās 1996.gadā , pieņemot likumu: „Eiropas vietējo pašvaldību harta”	EP dalībvalstis, pieņemot hartu, vienojās par hartu kā saistošu, dalībvalstīs ieviešanu normatīvo aktu, kas nosaka vietējās pārvaldes tiesības, kompetenci un darbības principus.	Kā LR Saeimas ratificētam starptautiskajam līgumam, vietējo pašvaldību hartei ir augstāks spēks, nekā jebkuram nacionālajam tiesību aktam par pašvaldību iekāru. Valsts likumdošanā jāievēro hartā norādītās prasības, ieviešot hartas normas nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī. Hartā definēts vietējās pašvaldības jēdziens, vietējās varas <u>tiesību apmērs, kompetence, atbildība, iespējas rīkoties patstāvīgi, piemēram, veidot pašvaldības struktūras atbilstoši vietējām vajadzībām, piemēram, plānošanas dokumentos ietvertu programmu un projektu īstenošanai.</u>

	Rekomendatīvs	<p>ETAP: Ceļā uz līdzsvarotu un ilgtspējīgu ES teritorijas attīstību, Potsdama, 1999</p>	<p>Pieņemta 1999. gadā Potsdamā, ES dalībvalstu telpiskās plānošanas ministru sanāksmē.</p>	<p>ETAP nosaka politikas pamatnostādnes tādu dalībvalstu nozaru politikā, kam ir telpiska ietekme.</p> <p>Tās galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Eiropas teritorijas attīstību.</p>	<p>ETAP ietver četras nozīmīgas jomas, kas savstarpēji mijiedarbojas un kam ir būtiska ietekme uz ES telpisko attīstību: pilsētu teritoriju attīstība, lauku teritoriju attīstība, transports, dabas un kultūras mantojums.</p> <p>Dokumentā izvirzītie ES mērķi: Policentriska pilsētu attīstība un jaunu attiecību veidošana starp pilsētām un laukiem; Vienlīdzīga piekļuve infrastruktūrai un zināšanām; Dabas un kultūras mantojuma saprātīga apsaimniekošana.</p> <p>Dokumentā definēta vēlamā sadarbība starp dažādu līmeņu teritoriālās attīstības dalībniekiem, sākot ar kopienu līmeni līdz pārrobežu un reģionālo sadarbību, tās nozīmi, kas ļaus izvairīties no pretrunām vai savstarpējas darbību neitralizēšanas.</p>
	Rekomendatīvs	<p>Leipcigas harta – par ilgtspējīgām Eiropas pilsētām, 2007</p>	<p>Pieņemta 2007. gada maijā, Leipcigā, neformālajā ministru sanāksmē par pilsētu attīstību un teritoriālo kohēziju.</p>	<p>Lai aizsargātu, nostiprinātu un turpmāk attīstītu ES pilsētas, ES par pilsētu attīstību atbildīgie ministri atbalsta ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, uzsver, ka pilsētu attīstībā jāņem vērā visi <u>ilgtspējīgas attīstības aspekti</u>, kas ietver ekonomisko labklājību, sociālo līdzsvaru un veselīgu vidi.</p>	<p>Dokumentā Eiropas pilsētas atzītas par neizmērojamu un neatkārtojama ekonomisko, sociālo un kultūras vērtību. Uzsverts, ka aizvien vairāk ir nepieciešamas holistiskas stratēģijas, saskaņota rīcība, nozaru politiku jomu koordinācija.</p> <p>ES ministru ieteikumos jāvērs uzmanība uz nodaļām par:</p> <p>Augstas kvalitātes sabiedrisko telpu izveidi un nodrošināšanu; Sabiedrisko telpu kvalitātei, pilsētu ainavām, arhitektūrai un pilsētu attīstībai ir ļoti liela nozīme saistībā ar pilsētu iedzīvotāju dzīves apstākļiem.</p> <p><u>Jāpalielina arhitektūras, infrastruktūras plānošanas un pilsētplānošanas savstarpējā mijiedarbība</u>, lai radītu pievilcīgas, lietotāju vajadzībām paredzētas sabiedriskās telpas un sasniegtu augstus standartus attiecībā uz dzīves vidi – būv kultūru (<i>Baukultur</i>).</p> <p>Valsts pārvaldes iestādēm, reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kā arī iedzīvotājiem un uzņēmumiem kopīgi jārada un <u>jāsaqlabā funkcionālas un labi projektētas pilsētu teritorijas, infrastruktūras un pakalpojumi.</u></p> <p>Fiziskās vides uzlabošanas stratēģijām: Lai palielinātu ieguldījumu ilgtspēju fiziskās vides uzlabošanā, tie jāiekļauj ilgtermiņa attīstības stratēģijā, kas cita starpā ietver arī turpmākus publiskos un privātos ieguldījumus.</p>

Rekomendatīvs	<p>Eiropa 2020 - stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei, 2010</p>	<p>Eiropas Komisija, Brisele, 2010</p>	<p>Stratēģijas „Eiropa 2020” mērķis ir pārvarēt krīzi un sagatavot ES ekonomiku nākamai desmitgadei.</p>	<p>Komisija ir noteikusi trīs svarīgākos izaugsmes virzītājspēkus, kas jāīsteno, veicot konkrētus pasākumus ES un valstu līmenī: „gudra” izaugsme (veicinot zināšanas, inovāciju, izglītību un digitālo sabiedrību); ilgtspējīga izaugsme (padarot mūsu ražošanu efektīvāku resursu izmantošanas ziņā, vienlaikus uzlabojot mūsu konkurētspēju); iekļaujoša izaugsme (palielinot iesaisti darba tirgū, uzlabojot iemaņu apguvi un pastiprinot cīņu pret nabadzību). Ir nosprausti pieci pamatmērķi, ar kuriem nosaka, kas Eiropas Savienībai jāpanāk līdz 2020. gadam, un uz kuru pamata var novērtēt gūtos panākumus: Jābūt nodarbinātiem 75 % iedzīvotāju vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem; 3 % no ES IKP jāiegulda pētniecībā un attīstībā; Jāizpilda "20/20/20" mērķi klimata/enerģētikas jomā; To iedzīvotāju īpatsvaram, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, jābūt mazākam par 10 %, un vismaz 40 % jaunākās paaudzes iedzīvotāju jābūt augstākajai izglītībai; Par 20 miljoniem jāsamazina to cilvēku skaits, kuriem draud nabadzība. Stratēģija galvenokārt ir orientēta uz viedu ekonomisko un sociālo attīstību, resursu saprātīgu izmantojumu. Stratēģijas pamatā ir konkrēti pasākumi ES un valstu līmenī. Katra dalībvalsts ir apstiprinājusi valsts mēroga mērķus katrā no šīm jomām.</p>
Rekomendatīvs	<p>Eiropas Reģionālās un telpiskās (teritorijas) plānošanas harta, 2013</p>	<p>Eiropas telpiskās plānošanas padome Barselona, 2013</p>	<p>Vīzija pilsētām un reģioniem – Eiropas teritorijas 21.gadsimtā. Hartas mērķis ir nostiprināt pārliecību, kohēziju un solidaritāti teritorijas plānošanas praksē.</p>	<p>Dokumenta stratēģiskā daļa piedāvā Eiropas pilsētu un reģionu nākotnes redzējumu, reaģējot uz izaicinājumiem, ar kuriem saskaras Eiropa. Galvenie uzstādījumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Integrētas un savienotas pilsētas un reģioni (teritorijas). <i>Telpiski un laikā integrētas pilsētas un reģioni.</i> - Sociālā kohēzija un savienojamība. <i>Sociālais līdzsvars, Kultūru daudzveidība, Kopienas iesaiste un pilnvarojumi, Paaudžu saikne, Sociālā identitāte, Ceļošana, transports, mobilitāte un pieejamība, Iespējas un pakalpojumi.</i> - Ekonomiskā integrācija un savienojamība. <i>Globalizācija un reģionālā specializācija, Konkurences priekšrocības, Tiklotas pilsētas un reģioni – teritorijas, Metropoles dimensija, Attālāku lauku un salu kopienas.</i> - Vides savienojamība. <i>Ilgtspējīga attīstība, Veselīgs dzīvesveids un dzīvesvides kvalitāte, Ekosistēmas, Ainavas, Dabas un brīvdabas mantojums, Enerģija.</i> - Telpiskā sintēze. <i>Telpiskās saiknes, Eiropas telpiskā plānošana, Pieeja telpiskajām saiknēm.</i>

	Saistošs	Eiropas Ainavu konvencija Florence, 2000	Latvijā konvencija ratificēta 2007. gadā, pieņemot likumu „Par Eiropas ainavu konvenciju”	Konvencijas mērķi ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.	Vēloties radīt jaunu instrumentu, kas īpaši domāts Eiropas visu ainavu aizsardzībai, pārvaldībai un plānošanai, ir vienojušās par definīcijām, kas valstīm jāietver likumdošanā, konvencijas darbības jomu, mērķiem, nacionāliem pasākumiem, kas ietver atbildību sadali, vispārīgos un īpašos pasākumus, Eiropas sadarbību un citiem nosacījumiem un saistībām, kam jānodrošina īstenošana. Dokumenta īstenošanai Latvijā, par to atbildīgā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) ir izstrādājusi vidēja termiņa starpnozaru politikas plānošanas dokumentu – <i>Ainavu politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam (2013)</i> .
--	----------	---	---	--	--

Līmenis	Statuss	Likums / MK noteikumi / dokuments	Pieņemts, spēkā no (gads)	Likuma / MK noteikumu / dokumenta mērķis	Nozīmīgākie satura punkti
Nacionālais līmenis	Saistošs	Latvijas Republikas Saeimas likumi:			
		Likums «Par kultūras pieminekļu aizsardzību»	(1992)	Likuma uzdevums: noteikt kultūras pieminekļu aizsardzību, kas ir pasākumu sistēma, kas nodrošina kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un ietver tā uzskaiti, izpēti, praktisko saglabāšanu, kultūras pieminekļu izmantošanu un to popularizēšanu.	Tā kā vairums Rīgas pilsētas publisko ārtelpu ietilpst kultūras pieminekļu teritorijās vai tām, piemēram, parkiem, piešķirts kultūras pieminekļu statuss, likums nosaka to apsaimniekošanu atbilstoši vērtību saglabāšanai, aizliedzot to stilistisko, citkārt arī funkcionālo transformāciju.
		Likums «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām»	(1993)	Likuma uzdevums: noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus; noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu; noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju pārvaldes, to stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību; savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.	Likumā definēts, ka aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā. Līdz ar to likums skaidri pauž mērķi saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas, definējot šo telpu sabiedriskās funkcijas. Vienlaikus īpaši aizsargātas teritorijas likumā raksturotas kā publiskā ārtelpa ar skaidri definētiem vispārējiem aizsardzības un izmantošanas nosacījumiem, ar tiesībām izstrādāt to individuālos. No aizsargājamo teritoriju kategorijām Rīgas pilsētas teritorijā ietilpst nozīmīgi dabas parki, dabas liegumi un dabas pieminekļi, kas veido teritoriāli plašu pilsētas zaļās struktūras publisko ārtelpu. Zinātnisko informāciju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam un vienotus aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas pasākumus nosaka, izstrādājot aizsargājamai teritorijai dabas aizsardzības plānu.

		Likums «Par pašvaldībām»	(1994)	<p>Likums reglamentē Latvijas pašvaldību darbības vispārīgos noteikumus un ekonomisko pamatu, pašvaldību kompetenci, domes un tās institūciju, kā arī domes priekšsēdētāja tiesības un pienākumus, pašvaldību attiecības ar Ministru kabinetu un ministrijām, kā arī pašvaldību savstarpējo attiecību vispārīgos noteikumus.</p>	<p>Kā viens no pašvaldības pienākumiem likuma <i>14.pantā</i> minēts izstrādāt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.</p> <p>Likuma <i>15.pants</i> nosaka pašvaldības autonomās funkcijas, kurās ietilpst tādas funkcijas kā savas administratīvās teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības nodrošināšana (ielu, ceļu un laukumu būvniecība, rekonstruēšana un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana); kārtības, kādā izmantojami publiskā lietošanā esošie meži un ūdeņi, ja likumos nav noteikts citādi, noteikšana; saskaņā ar attiecīgās pašvaldības teritorijas plānojumu zemes izmantošanas un apbūves kārtības noteikšana; savas administratīvās teritorijas būvniecības procesa tiesiskuma nodrošināšana. Galvaspilsēta Rīga papildus autonomajām funkcijām, daļēti ar valsti piedalās valsts un starptautiskas nozīmes vēstures objektu, nacionālās nozīmes kultūrvēsturisko objektu, kā arī kultūras infrastruktūras uzturēšanā un attīstīšanā.</p> <p>Likuma <i>21.pants</i> nosaka, ka tikai dome var: apstiprināt pašvaldības teritorijas attīstības programmu un teritorijas plānojumu; apstiprināt pašvaldības ekonomiskās un sociālās attīstības un apkārtējās vides aizsardzības perspektīvās programmas.</p> <p>Likuma <i>43.pants</i> nosaka, ka Dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, par teritorijas apbūvi, publiskā lietošanā esošo mežu un ūdeņu, kā arī par republikas pilsētas vai novada īpaši aizsargājamo dabas un kultūras objektu aizsardzību un uzturēšanu, par republikas pilsētas vai novada teritorijas labiekārtošanu, zaļumstādījumu uzturēšanu un aizsardzību;</p> <p>Likuma <i>61.pants</i> nosaka, ka atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai vai pašvaldības administratīvās teritorijas pārvaldīšanai domes no domes deputātiem un attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem var izveidot valdes, komisijas vai darba grupas. Līdz ar to pašvaldībai pastāv tiesiska iespēja izveidot valdi, komisiju vai darba grupu, kas strādā pie publiskās ārtelpas attīstības programmām un projektiem.</p>
--	--	--------------------------	--------	---	--

		«Būvniecības likums» (2014)	<p>«Būvniecības likums» (1995) zaudējis spēku ar 2014.g. 1.okt., kad stājas spēkā «Būvniecības likums» (2014) ar grozījumiem.</p> <p>Likums tika sagatavots ar mērķi radīt būvniecības procesa tiesisko regulējumu, kas harmonizētu ar nacionālo likumdošanu ar ES tiesību aktiem un veicinātu būvniecības nozares attīstību, kā arī sekmētu sabiedrības iespējas līdzdarboties lēmumu pieņemšanā, nodrošinot maksimālu būvniecības ierosinātāja un sabiedrības interesu aizsardzību, kas balstīta uz likumprojekta būtību – būvniecība ir teritorijas plānojuma izpilde.</p>	<p>Likums ietver: Vispārīgos noteikumus (terminu skaidrojumus, būvniecības dalībnieku savstarpējās attiecības); Valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci būvniecības jomā - Ekonomikas ministrijas kompetenci, Latvijas Būvniecības padomes galvenos uzdevumus, Ministru kabineta pienākumus, <u>vietējo pašvaldību kompetenci</u> - plānojumu to sastāvā esošo apbūves noteikumu izstrāde, būvniecības procesa kontrole; Būvniecības pakalpojumu regulēšanu; Būvniecības pamatnoteikumus; Būvnormatīvu, standartu un būvizstrādājumu atbilstības novērtēšanas kārtību; Būvuzraudzību; Būvniecības kontroli; Sagruvušo būvju un kultūras pieminekļu sarakstā esošo būvju savešanu kārtībā vai nojaukšanu; Atbildību un apdrošināšanu būvniecībā; Starptautisko līgumu spēku; Kā arī pārejas noteikumus.</p> <p>Atšķirībā no iepriekš spēkā esošā Būvniecības likuma, grozījumu likumā tiek noteikts atšķirīgs būvniecības process: būvatļauju izsniegšanas kārtība, būvatļaujas saturs, būvdarbu uzsākšanas atļaujas nosacījumi. Izmaiņas noteiktas arī būvvaldes lēmumu pieņemšanas termiņos; Par sabiedrības informēšanu būvniecības procesā; Būvspeciālistu sertificēšanu, Institūciju kompetenci būvniecības procesā; Apdrošināšanu būvniecībā; Būvniecības informācijas sistēmu; Būvkomersantu klasifikāciju.</p>
--	--	-----------------------------	---	--

		<p>«Aizsargjoslu likums»</p>	<p>(1997)</p>	<p>Likuma mērķis: noteikt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aizsargjoslu veidus un to funkcijas; 2) aizsargjoslu izveidošanas, grozīšanas un likvidēšanas pamatprincipus; 3) aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību; 4) saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās. 	<p>Likums ietver: terminu skaidrojumus; Likuma objektu, mērķi; Aizsargjoslu veidus: Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla; Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas; Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem; Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām; Mežu aizsargjoslas ap pilsētām; Aizsargjoslas ap purvjiem); Ekspluatācijas aizsargjoslas (Aizsargjoslas gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem; Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem un stacionārajiem radiomonitoringa punktiem; Aizsargjoslas ap valsts meteoroloģisko un hidroloģisko novērojumu stacijām un hidrometriskajiem posteņiem un ap citiem stacionāriem valsts nozīmes monitoringa punktiem un posteņiem; Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem; Aizsargjoslas gar siltumtīkliem; Aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm; Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem; Aizsargjoslas ap ģeodēziskā tīkla punktiem; Aizsargjoslas ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem; Aizsargjoslas ap gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm, gāzes noliktavām un krātuvēm); Sanitārās aizsargjoslas (Aizsargjoslas ap kapsētām; Aizsargjoslas ap dzīvnieku kapsētām; Aizsargjoslas ap atkritumu apglabāšanas poligoniem, atkritumu izgāztuvēm, ap izmantošanai pārtikā neparedzēto dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu lieljaudas sadedzināšanas uzņēmumiem vai pārstrādes uzņēmumiem un notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm); Drošības aizsargjoslas (Aizsargjoslas ap ogļūdeņražu ieguves vietām, naftas, naftas produktu, bīstamu ķīmisko vielu un produktu cauruļvadiem, tilpnēm, krātuvēm, pārstrādes un pārkraušanas uzņēmumiem, degvielas uzpildes stacijām; Aizsargjoslas ap aizsprostiem; Aizsargjoslas ap vēja elektrostacijām), citas aizsargjoslas, ja tādas paredz likums; Kā arī Aizsargjoslu veidu detalizētāku dalījumu un uzdevumus (noteikšanas mērķus un principus, specifiku, platumus); Aprobežojumus aizsargjoslās; Aizsargjoslu izturēšanu un to stāvokļa kontroli; Ciemu robežu apstiprināšanu.</p>
--	--	-------------------------------------	---------------	---	---

		<p align="center">«Sugu un biotopu aizsardzības likums»</p>	<p align="center">(2000)</p>	<p>Likuma mērķi: 1) nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot faunu, floru un biotopus; 2) regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību; 3) veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām; 4) regulēt īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību; 5) nodrošināt nepieciešamo pasākumu veikšanu, lai skaitliski uzturētu savvaļā dzīvojošo savvaļas putnu sugu populācijas atbilstoši ekoloģijas, zinātnes, kultūras prasībām un ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības vai, lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim.</p>	<p>Likums ietver: terminu skaidrojumus; Likuma mērķus; darbības jomu; Pārvaldi un kompetences – Ministru kabineta kompetenci; VARAM un tās padotībā esošo iestāžu kompetenci; Citu valsts institūciju kompetenci; Sugu un biotopu aizsardzības prasības (Sugu un biotopu labvēlīgas aizsardzības statusu; Pasākumus labvēlīga sugu un biotopu aizsardzības statusa nodrošināšanai; Īpaši aizsargājamo sugu, biotopu un migrējošo putnu sugu aizsardzību; Putnu sugu aizsardzību; Zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus; Zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju tiesības uz kompensāciju; Aizliegtās darbības ar īpaši aizsargājamo sugu dzīvniekiem, to skaitā putniem; Aizliegtās darbības ar īpaši aizsargājamo sugu augiem, sēnēm un ķerpjiem; Īpaši aizsargājamo sugu indivīdu iegūšana; Ierobežoti izmantojamās īpaši aizsargājamās sugas u.c.); Sugu introdukcija un reintrodukcijas noteikumus; Monitoringa un uzskaites kārtību un noteikumus; Pārejas noteikumus un Informatīvu atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām.</p>
		<p align="center">«Meža likums»</p>	<p align="center">(2000)</p>	<p>Likuma mērķi: 1) veicināt meža ekonomiski, ekoloģiski un sociāli ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nodrošinot vienādas tiesības, īpašuma tiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus; 2) reglamentēt valsts meža zemes pārvaldības un atsavināšanas nosacījumus.</p>	<p>Likums ietver: Vispārīgos noteikumus (terminu skaidrojumus, likuma mērķi un objektu, noteikumu adresātu); Tiesības uzturēties mežā; Koku ciršanas kārtību un nosacījumus; Meža nekoksnes vērtību izmantošanu un reprodutīvo materiālu; Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un aizsardzības kārtību un nosacījumus; Informāciju par mežu un meža apsaimniekošanas plānu; dabas aizsardzību mežā; Parkiem un mežaparkiem; Atmežošanu, Meža valsts pārvaldi; Zinātniskās izpētes mežiem; Atbildība par meža apsaimniekošanas un izmantošanas normatīvo aktu pārkāpumiem; Pārejas noteikumus un Informatīvu atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām. Meža likuma <i>35.panta 1.punktā</i> noteikts, ka <u>pašvaldību attīstības plānos jāparedz meža apsaimniekošanas un izmantošanas mērķi</u>, tajā skaitā jānodrošina meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, spēja pasargāt augsni no erozijas un aizsargāt virszemes un pazemes ūdeņus no piesārņošanas. Meža likuma <i>41.pants</i> nosaka, ka <u>platību atmežo</u> (veic meža zemes transformāciju), <u>jā tas nepieciešams būvniecībai, derīgo izrakteņu ieguvei, lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanai un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai.</u></p>

		<p>Likums «Par piesārņojumu»</p>	<p>(2001)</p>	<p>Likuma mērķis: novērst vai mazināt piesārņojuma dēļ cilvēku veselībai, īpašumam un videi nodarīto kaitējumu, novērst kaitējuma radītās sekas, kā arī: novērst piesārņojošu darbību izraisīta piesārņojuma rašanos vai, samazināt emisiju augsnē, ūdenī un gaisā; novērst vai samazināt neatjaunojamo dabas resursu un enerģijas izmantošanu; novērst vai samazināt atkritumu radīšanu; nodrošināt piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu apzināšanu valsts teritorijā un to reģistrāciju; noteikt pasākumus piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpētei un piesārņotu vietu sanācijai; noteikt personas, kuras sedz ar piesārņotu un potenciāli piesārņotu vietu izpēti un piesārņotu vietu sanāciju saistītos izdevumus; novērst vai samazināt vides trokšņa iedarbību uz cilvēkiem; samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, ņemot vērā izmaksu efektivitāti, un nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā; noteikt ikvienas personas (sabiedrības) tiesības piedalīties lēmuma pieņemšanas procesā attiecībā uz atļauju izsniegšanu piesārņojošu darbību veikšanai vai izmaiņai piesārņojošā darbībā vai šādu atļauju pārskatīšanu, kā arī attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu sadali un piešķiršanu.</p>	<p>Likums ietver: Vispārīgos noteikumus (terminu skaidrojums, likuma mērķi un darbības jomu); Prasības un nosacījumus attiecībā uz piesārņojošas darbības veikšanu (Prasības attiecībā uz piesārņojošas darbības veikšanu; Piesardzības pasākumus; Operatora un darbinieku nodrošināšanu ar nepieciešamajām zināšanām un pienākumu sniegt informāciju; Piesārņojošas darbības monitoringu; Emisijas robežvērtību un limitu; Piesārņojošas darbības veikšanas nosacījumi u.c.); Vides kvalitātes normatīvus un vides kvalitātes normatīvu ieviešanas programmas (Vides kvalitātes raksturojumu un normatīvu noteikšanu; Robežlielumus un mērķlielumus; Vides kvalitātes normatīvu ieviešanas programmas un rīcības programmas piesārņojuma samazināšanai; Īpaši jutīgas teritorijas u.c. nosacījumus); Piesārņojošu darbību iedalījumu un to veikšanas nosacījumus; Atļaujas pieteikšanu, izsniegšanu, pārskatīšanu un atcelšanu; Siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotas un emisijas kvotu sadales plānu; Monitoringu, uzraudzību un kontroli un vairākus citus nosacījumus.</p>
--	--	----------------------------------	---------------	---	---

		<p align="center">«Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums»</p>	<p align="center">(2003)</p>	<p>Likuma mērķis: nodrošināt Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanu, aizsardzību un kvalitatīvu attīstību. Likuma uzdevums ir noteikt Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas statusu, teritoriju, saglabāšanas, aizsardzības, izmantošanas, kā arī attīstības projektu īstenošanas kārtību un prasības Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādei.</p>	<p>Likums ietver: Likuma mērķi; teritorijas platības un robežu aprakstu, likumā izmantoto terminu skaidrojumus, tai skaitā arī publiskās ārtelpas definīciju, publiskā ārtelpa - ielas, bulvāri, laukumi, parki, skvēri, krastmalas, kvartālu telpa, pagalmi, kas bez ierobežojumiem pieejami sabiedrībai neatkarīgi no tā, kā īpašumā tie atrodas; Likuma 5.pantā uzskaitītas Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā <u>saglabājamās un aizsargājamās</u> tajā esošās autentiskās kultūrvēsturiskās vērtības, <u>starp kurām arī publiskā ārtelpa, vēsturiskā plānojuma struktūra, zāļu zonu sistēma, vēsturiskās ūdenstece un ūdenstilpes, vēsturiskie labiekārtojuma elementi un citas vērtības.</u></p> <p>7.pants: Ministru kabinets izdod noteikumus par Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanu, aizsardzību, izmantošanu, kultūrvēsturiskās vides pārveidošanu, kā arī attīstības projektu īstenošanas kārtību, nosakot attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības (Ministru kabineta noteikumi par Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanu un aizsardzību).</p> <p>8.pants: Rakstveidā un grafiski parādītu Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas pašreizējo un plānoto (atļauto) izmantošanu, izmantošanas aprobežojumus, prasības kultūrvēsturiskās vides un vēsturisko vērtību saglabāšanai, kā arī tos kvartālus vai kvartālu grupas, kuriem obligāti izstrādājams detālais plānojums, nosaka Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojums.</p> <p>10.pants: Lai veicinātu institūciju sadarbību un lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, tiek izveidota Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome, kuras sastāvu un nolikumu apstiprina Ministru kabinets.</p> <p>17.pants: Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības veicināšanai tiek izveidots Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības fonds, kura finanšu līdzekļus veido: fizisko, juridisko personu un organizāciju ziedojumi un dāvinājumi, naudas sodu maksājumi, zaudējumu atlīdzība par kultūrvēsturiskās vides pārveidošanu, valsts un pašvaldību mērķfinansējumi.</p>
--	--	--	------------------------------	--	---

		<p>«Vides aizsardzības likums»</p>	<p>(2006)</p>	<p>Likuma mērķis: nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu.</p>	<p>Likums ietver un nosaka: Vispārīgos noteikumus (likumā lietoto terminu skaidrojums; Likuma mērķi un piemērojamību; <u>Vides aizsardzības principus</u>; Vides politikas plānošanu; Ekoinovāciju un vides tehnoloģijas); Vides aizsardzības principi: princips "piesārņotājs maksā"; piesardzības princips; novēršanas princips; izvērtēšanas princips; Veidojot vides politiku un pieņemot lēmumus, ievēro arī Reģionālās attīstības likumā noteiktos reģionālās attīstības pamatprincipus.</p> <p>Likums ietver un nosaka: Sabiedrības tiesības vides jomā; Valsts un pašvaldību iestāžu pienākumus attiecībā uz vides informācijas sniegšanu un izplatīšanu un sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā; Vides informācijas sistēmas pamatprincipus, sistēmā ietveramo informāciju, Vides monitoringu. Likums nosaka arī Kontroli vides jomā; Atbildību par videi nodarīto kaitējumu; Atbildību par ūdeņu piesārņošanu; Brīvprātīgos vides pārvaldības pasākumus; Vides zinātni, vides izglītību un izglītību ilgtspējīgai attīstībai; Pārejas noteikumus un Informatīvu atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām.</p>
		<p>«Attīstības plānošanas sistēmas likums»</p>	<p>(2008)</p>	<p>Likuma mērķis: nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.</p>	<p>Likums ietver un nosaka: Attīstības plānošanas sistēmu; Likuma darbības jomu (attīstības plānošana Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs); Attīstības plānošanas pamatprincipus; Attīstības plānošanas dokumentu veidus, līmeņus, darbības termiņu un hierarhiju; Attīstības plānošanas procesu, sistēmas organizēšanu, koordināciju un vadību; Attīstības plānošanas dokumenta spēku un Pārejas noteikumus.</p> <p>Likuma <i>11.panta (5) punktā</i> noteikts: <u>Ministru kabinets</u>, ciktāl likumā nav paredzēts citādi, <u>nosaka visu līmeņu, veidu un termiņu attīstības plānošanas dokumentus</u>, tajos ietveramo <u>saturu</u>, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas, spēka zaudēšanas <u>kārtību</u> un <u>darbības termiņu</u>, kā arī attiecīgo pārskatu sniegšanas <u>un sabiedrības līdzdalības kārtību</u>.</p>

		<p>«Teritorijas attīstības plānošanas likums»</p>	<p>(2011)</p>	<p>Likuma mērķis: panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku.</p>	<p>Likums ietver un nosaka:</p> <p>Vispārīgos noteikumus (Likumā lietotos terminus; Likuma mērķi; Teritorijas attīstības plānošanas principus; Sabiedrības līdzdalību teritorijas attīstības plānošanā; Teritorijas attīstības plānošanas līmeņus un dokumentus; Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu);</p> <p>Publisko institūciju kompetenci teritorijas attīstības plānošanā (Ministru kabineta kompetenci; Nacionālās attīstības padomes kompetenci; Par teritorijas attīstības plānošanu atbildīgās ministrijas kompetenci; Nozaru ministriju kompetenci; Plānošanas reģiona kompetenci; Vietējās pašvaldības kompetenci; Plānošanas reģiona un vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes finansēšanu; Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei nepieciešamo datu un informācijas sniegšanu);</p> <p>Teritorijas attīstības plānošanu nacionālajā līmenī (Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Nacionālā attīstības plāna, Jūras plānojuma izstrādi, par izstrādi atbildīgo valsts institūciju un Nacionālo interešu objektu noteikšanu);</p> <p>Teritorijas attīstības plānošanu reģionālajā līmenī (Plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Plānošanas reģiona attīstības programmas definīcijas, dokumentu izstrādes kārtību, izstrādātāju, apstiprināšanu);</p> <p>Teritorijas attīstības plānošanu vietējā līmenī (Vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentus; Vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (IAS), Attīstības programmas (AP), Teritorijas plānojuma (TP), Lokālpļanojumu (LP) nozīmes skaidrojumus, izstrādes un apstiprināšanas kārtību, dokumentu saturā obligāti iekļaujamo informāciju; Vietējās pašvaldības TP un LP pieņemšanu un stāšanos spēkā; Vietējās pašvaldības TP un LP darbības apturēšanu pēc ministra iniciatīvas; Vietējās pašvaldības TP un LP pārsūdzēšanu; Detālpļanojuma (DP) nozīmes skaidrojumu, izstrādes kārtību, dokumenta saturā obligāti iekļaujamo informāciju, apstiprināšanu, pārsūdzēšanu, īstenošanas kārtību; Tematisko plānojumu izstrādi un spēku; Apgrūtināto teritoriju, objektu un tiem noteikto aizsargjoslu attīlošanu);</p> <p>Pārejas noteikumus. Likumā uzskaitīti arī no likuma saistītie, spēkā esošie Ministru kabineta noteikumi un citi tiesību akti.</p>
--	--	---	---------------	---	---

		«Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likums»	(2011)	<p>Likuma mērķis: noteikt caurskatāmu, efektīvu un taisnīgu kārtību, kādā nekustamais īpašums atsavināms sabiedrības vajadzībām.</p>	<p>Likums ietver un nosaka: Vispārīgos noteikumus (Likuma mērķi, Atsavināšanas nepieciešamības pamatojumus); Nekustamā īpašuma atsavināšanas kārtību; Atlīdzības noteikšanu un apstrīdēšanu; Atlīdzības izmaksāšanu; Atsavinātā nekustamā īpašuma nodošanu atpakaļ.</p> <p>15.pants nosaka Īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atsavināts, pāriet valstij vai pašvaldībai, bet 16.pants, ka īpašums pāriet valsts un pašvaldības īpašumā brīvs no visiem apgrūtinājumiem un nastām, bet institūcijai ir saistoši nekustamā īpašuma bijušā īpašnieka noslēgtie dzīvojamās telpas īres līgumi, par kuriem institūcija ir bijusi informēta nekustamā īpašuma novērtēšanas dienā, kā arī to, ka nekustamajam īpašumam saglabājami apgrūtinājumi un nastas, kas izriet no šā īpašuma rakstura.</p>
		Ministru Kabineta noteikumi:			
Saistošs		Nr.500 «Vispārīgie būvnoteikumi»	(2014)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Būvniecības likuma</i> 5.panta pirmās daļas 1.punktu. MK noteikumi Nr.500 «Vispārīgie būvnoteikumi» ir spēkā esoši kopš 2014.g. 1.oktobra, MK noteikumiem Nr.112 «Vispārīgie būvnoteikumi» (1997) zaudējot spēku.</p> <p>Vispārīgie būvnoteikumi ir Ministru kabineta izdoti noteikumi, kas reglamentē būvniecības pamatnosacījumus, ciktāl tos nenosaka «Būvniecības likums» (2014).</p>	<p><u>Noteikumi nosaka:</u> būvju iedalījumu grupās atkarībā no būvniecības sarežģītības pakāpes un iespējamās ietekmes uz cilvēku dzīvi, veselību un vidi; gadījumus, kad nepieciešama inženierizpētes darbu veikšana; gadījumus, kad nepieciešama būves vai būvprojekta ekspertīze, kā arī būvprojekta ekspertīzes sastāvu, veikšanas kārtību un apjomu; gadījumus, kad nepieciešama autoruzraudzība un būvuzraudzība, kā arī autoruzraudzības un būvuzraudzības kārtību un būvuzraudzības plāna izstrādes kārtību un saturu; būvniecības kontroles kārtību un nosacījumus, būvinspektoru tiesības un pienākumus, kā arī birojā, institūcijās, kuras pilda būvvaldes funkcijas, un pašvaldībā nodarbināto būvinspektoru sadarbības kārtību; būvspeciālistu atbildību; principus un dokumentus, uz kuru pamata pieņemams lēmums par tādas būves sakārtošanu vai nojaukšanu, kura ir pilnīgi vai daļēji sagrūvusi, bīstama vai bojā ainavu.</p>
		Nr.240 «Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi»	(2013)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Teritorijas attīstības plānošanas likuma</i> 7.panta pirmās daļas 6. un 7.punktu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt vispārīgās prasības <u>vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei</u>, kā arī</p>	<p><u>Noteikumi nosaka:</u> Vispārīgās prasības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanai, teritorijas izmantošanai un apbūvei; Teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju.</p> <p><u>Noteikumi ietver:</u> lietoto terminu skaidrojumus, starp kuriem arī skaidrojumu publiskai ārtelpai: sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas</p>

		teritorijas izmantošanas veidu klasifikāciju.	<p><u>nodotas publiskai lietošanai neatkarīgi no to īpašuma piederības; Noteikumu atsevišķas nodaļas veltītas tādiem tematiem, kā:</u></p> <p>Prasības visu teritoriju plānošanai un izmantošanai, Jaunu zemes vienību veidošana un robežu pārkārtošana; Funkcionālā zonējuma noteikšana; Prasības atsevišķu teritoriju plānošanai un izmantošanai; Transporta infrastruktūras plānošana; Vispārīgās prasības apbūvei; Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti;</p> <p>Publiskās ārtelpas plānošana; Transportlīdzekļu novietošana; Riska teritorijas un piesārņotās teritorijas; Ainavu aizsardzība un plānošana; Kultūras pieminekļi un to aizsardzība; Teritorijas ar īpašiem noteikumiem; <u>Teritorijas izmantošanas veidu klasifikācija.</u></p> <p>Nodaļā pie publiskās ārtelpas plānošanas ietverti TIKAI pamatnosacījumi par teritorijas labiekārtojumu un ārtelpas elementiem – to nepieciešamību atbilstošā apjomā, nosacījumus par elementu izvietojumu, netraucējot citiem funkcionālajiem ārtelpas mērķiem, noteiktā apmērā atstājot neaizņemtu telpu.</p>
	Nr.711 «Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem» (2012)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Teritorijas attīstības plānošanas likuma</i> 7.panta pirmās daļas 4. un 5.punktu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt novada vai republikas pilsētas pašvaldības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes kārtību un ar to saistītos nosacījumus.</p>	<p><u>Noteikumi nosaka: Novada vai republikas pilsētas pašvaldības vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu – ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (IAS), attīstības programmas (AP), teritorijas plānojuma (TP), lokālpānoājuma (LP) un to grozījumu, detālpānoājuma (DP) un tematiskā plānojuma (Tnp) – saturu un to izstrādes kārtību; Kārtību, kādā organizē sabiedrības līdzdalību pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procesā; Nosacījumus, kas iekļaujami līgumā <u>par lokālpānoājuma vai detālpānoājuma izstrādi un finansēšanu;</u> Prasības pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādātājiem.</u></p> <p><u>Noteikumi ietver arī nosacījumus institūciju sadarbībai TAP dokumentu izstrādē;</u></p>
	Nr. 212 «Noteikumi par dabas liegumiem» (1999)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar likuma <i>Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām</i> 13.panta otro daļu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumus.</p>	<p><u>Noteikumi nosaka:</u> īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumus (uzskaitījums), tai skaitā arī Rīgas pilsētas teritorijā ietilpstošos dabas liegumus (Krēmeri, Vecdaugava, Jaunciems).</p> <p><u>Noteikumi ietver:</u> Informatīvu atsauci uz ES direktīvām (Nr.92/43/EEK; Nr.79/409/EEK); Noteikumu pielikumus (katras teritorijas, kā noteikta dabas lieguma, kartogrāfisku shēmu un robežpunktu koordinātas)</p>
	Nr. 421 «Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu» (2000)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Sugu un biotopu aizsardzības</i></p>	<p><u>Noteikumi nosaka:</u> īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu (veidu saraksts noteikumu pielikumā).</p>

		sarakstu»		<i>likuma 4.panta 2.punktu.</i> Noteikumu mērķis: noteikt īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu.	<u>Noteikumi ietver:</u> Informatīvu atsauci uz ES direktīvu (Nr.92/43/EEK; Nr.79/409/EEK); Noteikumu pielikumu - īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu, kurā uzskaitīti: Mežu un krūmāju veidi; Purvu veidi; Zālāju veidi; Stāvošo saldūdeņu veidi; Tekošo saldūdeņu veidi; Jūras piekrastu veidi; Iesējūdeņu veidi; Alu, atsegumu un kriteņu veidi.
		Nr.396 «Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu»	(2000)	Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Sugu un biotopu aizsardzības likuma 4.panta 1.punktu.</i> Noteikumu mērķis: noteikt īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu.	<u>Noteikumi nosaka:</u> īpaši aizsargājamo sugu sarakstu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu. <u>Noteikumi ietver divus pielikumus:</u> 1.pielikums: Īpaši aizsargājamo sugu saraksts (zīdītāji, rāpuļi, abinieki, bezmugurkaulnieki, ziedaugi un paparžaugi, sūnas; ķērpji; sēnes; mieturālģes uzskaitījums). 2.pielikums: Ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu saraksts (zīdītāji, putni, bezmugurkaulnieki, ziedaugi un paparžaugi, zivis).
		Nr.63 «Meža aizsargjoslu ap pilsētām noteikšanas metodika»	(2003)	Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Aizsargjoslu likuma 59.panta pirmo daļu</i> Noteikumu mērķis: noteikt meža aizsargjoslu ap pilsētām <u>noteikšanas metodiku</u> .	<u>Noteikumi nosaka:</u> Meža aizsargjoslu ap pilsētu paredz vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā republikas pilsētas dome vai novada dome, kuras administratīvajā teritorijā atrodas pilsēta; Aizsargjoslas robežas nosaka pa izteiktām kontūrām dabā (piemēram, pa ceļiem, grāvjiem, elektropārvades līnijām, kvartālstīgām); Kopējās aizsargjoslas platuma noteikšanas kritērijus (pakārtoti pilsētas iedzīvotāju skaitam); Kādas vides aizsardzības prasības aizsargjoslā jāievēro (aizliegta kailcirte un pārklājoties ar citām aizsargjoslām, spēkā stingrākās teritorijas aizsardzības prasības); Aizsargjoslu uztur kārtībā meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs; Aizsargjoslas robežas dabā ar īpašām zīmēm neapzīmē. <i>13.pants</i> nosaka: Grozot vai izstrādājot jaunu vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, nodrošina, lai attiecīgās pilsētas aizsargjoslas kopplatība saglabātos ne mazāka kā esošā platība.
		Nr.127 «Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi»	(2004)	Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likuma 7.pantu.</i> Noteikumu mērķis: noteikt Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanas, aizsardzības,	<u>Noteikumi nosaka</u> Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas saglabāšanas, aizsardzības, izmantošanas, kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas, kā arī attīstības projektu īstenošanas kārtību un attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības. <u>Noteikumos uzskaitītas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas nozīmīgākās saglabājamās</u>

				<p>izmantošanas, kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas, kā arī attīstības projektu īstenošanas kārtību un attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības.</p>	<p>kultūrvēsturiskās vērtības (ielas un laukumi vēsturiskajā plānojuma (telpas) struktūrā; Apkārtnes, ielas un laukumi, kas ir neapbūvējamas publiskās ārtelpas; Parki dārzi un vēsturiskās kapsētas; lelu un pagalmu apzaļumojums saskaņā ar teritorijas plānojumu; Vēsturiskās ūdenstece, ūdens – tilpes; Vēsturiskā apbūve; Kas uzskatāmi par kultūrvēsturiskās vides būtiskiem pārveidojumiem Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā.</p> <p>Lai noteiktu attiecīgās kultūrvēsturiskās vides vērtībai atbilstošas prasības, Rīgas vēsturiskais centrs un tā aizsardzības zona sadalīta 11 daļās, kurās noteikti attiecīgi apbūves ierobežojumi: Vecrīga (daļa Nr.1); Bulvāru loks (daļa Nr.2); Rīgas vēsturiskā centra kodols (daļa Nr.3); Centrāltirgus (daļa Nr.4); Rīgas vēsturiskā centra kodola ārējās daļas (daļa Nr.5); Rīgas centra perifērija (daļa Nr.6); Ķīpsalas vēsturiskā daļa (daļa Nr.7); Andrejsala-Pētersala-Citadeles rietumu daļa (daļa Nr.8); Daugavas salas: Ķīpsala (izņemot vēsturisko daļu), Klīversala un Mūkusala, Lucavsalas gals un Zaķusalas gals, kas ietilpst aizsardzības zonā (daļa Nr.9); pilsētas ganības (daļa Nr.10); Daugava un upes abas krastmalas, ieskaitot Āgenskalna līča piekrasti, Zaķusalas, Andrejsalas, Ķīpsalas, Klīversalas, Mūkusalas un Lucavsalas piekrasti (daļa Nr.11).</p> <p>Noteikumos norādīti arī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Rīgas pilsētas uzdevumi un pienākumi noteikumu izpildes nodrošināšanai.</p> <p>Noteikumi ietver divus pielikumus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.pielikums: Rīgas vēsturiska centra un tā aizsardzības zonas sadalījums atbilstoši saglabāšanas režīmam; 2.pielikums: Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas sadalījuma atbilstoši saglabāšanas režīmam robežu apraksts.
		<p>Nr.204 «Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi»</p>	<p>(2006)</p>	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar likuma Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām 14.panta otro daļu un 17.panta otro daļu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt dabas parka "Piejūra" individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī funkcionālo zonējumu.</p>	<p><u>Noteikumi nosaka</u> dabas parka "Piejūra" individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī funkcionālo zonējumu, lai nodrošinātu teritorijai raksturīgo jūras piekrastes ekosistēmu kompleksa saglabāšanu, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzību, un vienlaikus saglabātu dabas un kultūrvēsturiskās vērtības sabiedrības izglītošanai un atpūtai dabas parkā.</p> <p><u>Noteikumi ietver četrus pielikumus:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pielikums: Dabas parka "Piejūra" funkcionālo zonu shēmas; 2. pielikums: Dabas parka "Piejūra" funkcionālo zonu robežas; 3. pielikums: Speciālā informatīvā zīme dabas parka apzīmēšanai,

			sēdēs, komitejās un komisijās, citās institūcijās; līdzdarbojoties politikas ieviešanā Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā. Noteikumi nosaka arī sabiedrības līdzdalības organizēšanas kārtību.
	Nr.264 «Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi»	(2010)	<p>Izdoti saskaņā ar likuma <i>Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām</i> 14.panta otro daļu un 16.pantu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību.</p>
	Nr. 125 «Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi»	(2012)	<p>Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>likuma Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām</i> 14.panta otro daļu un 17.panta otro daļu.</p> <p>Noteikumu mērķis: noteikt dabas lieguma "Jaunciems" aizsardzības un izmantošanas kārtību, kā arī dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību.</p>
			<p>Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamos un aizliegtos darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.</p> <p>Noteikumi attiecas uz Saeimas un Ministru kabineta izveidotām aizsargājamām teritorijām, kurām nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu.</p> <p>Noteikumi ietver: aizliegumu uzskaitījumu, Dabas aizsardzības pārvaldes uzdevumu noteikt ierobežotas pieejamības statusu aizsargājamo vērtību atrašanās vietām un citiem uzdevumiem;</p> <p>Noteikumi konkrētus nosacījumus nosaka atsevišķi pa īpaši aizsargājamo teritoriju veidiem (Dabas rezervātiem, nacionālajiem parkiem, biosfēras rezervātiem, dabas liegumiem, dabas parkiem, aizsargājamo ainavu apvidiem, dabas pieminekļiem);</p> <p>Noteikumi ietver: Informatīvu atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām (2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību;; 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību; Kā arī divus pielikumus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pielikums: Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās lietošanas un izveidošanas kārtība 2. pielikums: Aizsargājami koki – vietējo un citzemju sugu dižkoki (pēc apkārtmēra vai augstuma)
			<p>Noteikumi nosaka: Dabas lieguma "Jaunciems" aizsardzības un izmantošanas kārtību; Dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu, tās izveidošanas un lietošanas kārtību; Dabas lieguma izveidošanas mērķi: nodrošināt aizsardzību Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamām augu un dzīvnieku sugām, kā arī nodrošināt rekreācijai un izglītībai piemērotu teritoriju aizsardzību pilsētvidē un kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanu; Dabas liegumā noteiktās funkcionālās zonas (dabas lieguma, neitrālā); Vispārīgos aprobežojumus pa zonām;</p>

				Sezonas liegumu no 15.marta – 1.jūlijam (1;2.pielikums – shēma, robežu apraksts); Dabas lieguma dabas pieminekļus – aizsargājamo koku kritērijus.
	Nr. 936 «Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā»	(2013)	Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Meža likuma</i> 37.pantu. Noteikumu mērķis: noteikt dabas aizsardzības noteikumus meža apsaimniekošanā.	<u>Noteikumi nosaka:</u> Vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā; Aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem; Bioloģiski nozīmīgu meža struktūras elementu noteikšanas un saglabāšanas nosacījumus; Saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā. Noteikts, kādi bioloģiski nozīmīgi meža struktūras elementi saglabājami, apsaimniekojot mežu; Minēti konkrēti aizliegumi un atļautās pieejas apsaimniekošanas darbos. Uzskaitīts, kādiem teritoriju veidiem piemērojami stingrāki aprobežojumi. Minētas, kādas ir apsaimniekošanas procesos atbildīgās valsts un pašvaldību iestādes, to atbildības.
	Nr. 940 «Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu»	(2013)	Noteikumi izdoti saskaņā ar <i>Sugu un biotopu aizsardzības likuma</i> 4.panta 4. un 20.punktu. Noteikumu mērķis: noteikt mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu.	<u>Noteikumi nosaka</u> mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu; <u>Noteikumi ietver:</u> Informatīvu atsauci uz Eiropas Savienības direktīvām (2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību;; 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību; Četrus pielikumus: 1. pielikums: Īpaši aizsargājamo zīdītāju, abinieku, rāpuļu, bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu, sūnu, aļģu, ķērpju un sēņu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi; 2. pielikums: Īpaši aizsargājamās putnu sugas, kurām izveidojami mikroliegumi, un mikroliegumu platība; 3. pielikums: Īpaši aizsargājamās zivju sugas, kuru nārsta vietām izveidojami mikroliegumi; 4. pielikums: Īpaši aizsargājamās sugas un biotopa mikrolieguma pieteikuma un inventarizācijas anketa.
	Politikas plānošanas dokumenti:			
Rekomendatīvs	LIAS 2030	(2010)	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam – „Latvija 2030” - Valsts hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments.	Par stratēģijas „Latvija 2030” uzdevumu noteikts atrast veidu, kā pārdomāti lietot un attīstīt valsts nacionālo bagātību, jeb kapitālu, lai nodotu to nākamajām paaudzēm pavairotu, nevis noplicinātu, tādēļ kā stratēģiskie principi izvirzīti jaunrade, tolerance, sadarbība un līdzdalība.

				<p>Kā viens no Latvijas mērķiem izvirzīts - Rīga būs nozīmīgs kultūras, tūrisma un biznesa centrs Eiropā. Pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā.</p> <p>lezmējot vadlīnijas Latvijas nākotnes attīstībai, „Latvija2030” ir uzsvērts, ka tās īstenošanās pirmais un <u>būtiskākais priekšnosacījums ir sabiedrības kopējs darbs un atbildīga, saskanota rīcība.</u> Tādējādi „Latvija2030” aktualizē un izvērš Latvijas Republikas Saeimas apstiprinātā konceptuālā dokumenta „Latvijas ilgtermiņa izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā” pamatdomu, ka <u>sabiedrības attīstību virza ikviena cilvēka vēlme dzīvot labāk un domāt par labāku dzīvi saviem bērniem, uzlabojot dzīves kvalitāti tās dažādajos izpausmes veidos.</u></p>	<p>Dokumentā pamatots, ka Latvijas ilgtspējīgas attīstības kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas, tostarp vietas un telpas, kapitālu produktivitātes kāpināšana, atbildot uz globālo tendenču izaicinājumiem. Saprotams, ka tas ietver arī sabiedrības apkārtējās vides, tostarp publiskās ārtelpas kvalitāti.</p> <p>Dokumentā teicami definēts, ka <u>Zemas sociālā kapitāla vērtības apstākļos, kad cilvēki uzticas un labprātīgi sadarbojas tikai šauru grupu ietvaros, netic kolektīviem mērķiem un darbībai, arī citi kapitāli netiek pilnīgi un produktīvi izmantoti.</u></p> <p>Būtiski uzdevumi, kas arī adresēti Rīgai - Kultūras mantojuma potenciāla izmantošana radošā tūrisma attīstīšanai. Radoša pilsētvide un radošo industriju attīstība.</p> <p><u>Masveida jaunradei un ideju apmaiņas kultūrai jāklūst par Latvijas identitātes sastāvdaļu, kam par priekšnosacījumu kalpo atbilstoša vide – kvalitatīva publiskā ārtelpa un spēcīgas sadarbības saites.</u></p> <p>Savukārt, izmantojot pieejamo dabas kapitālu, Latvijai – tai skaitā arī Rīgai - jāklūst par ES līderi ilgtspējīgu dabas pakalpojumu sniegšanā.</p> <p>Attiecībā uz dabas kapitālu dokumentā noteikts veikt visaptverošu trūkumu analīzi, salīdzinot esošo kvalitāti ar etalona līmeni, lai varētu izvirzīt ilgtermiņa prasības attiecībā uz resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, dažādiem <u>biotopiem un tiem nepieciešamajām platībām</u>, izvērtējot, <u>kurām ekosistēmām ir vajadzīga aizsardzība, kurām – aktīva apsaimniekošana, bet kuras prasa dzīvotņu restaurāciju.</u></p> <p>Pilsētvides kvalitātes paaugstināšana <u>nodrošinās estētiski un funkcionāli piemērotu un drošu dzīves telpu iedzīvotājiem, radīs priekšnosacījumus investīciju piesaistei, uzņēmējdarbības attīstībai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai.</u> Ir jāpanāk pilsētas teritoriju <u>sabalansēta attīstība</u>, tostarp <u>atjaunojot pilsētas degradētās teritorijas. Katrai pilsētai ir jāspecializējas, izmantojot savas unikālās īpatnības, stiprinot savu īpašo lomu un identitāti, ko savukārt Rīgas mērogā kvalitatīvi īstenot iespējams decentralizēti, piemēram, apkaimju līmenī.</u></p>
		<p>NAP 2020</p>	<p>(2012)</p>	<p>Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam. "Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam" (NAP2020) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa</p>	<p>Ministru kabineta apstiprinātais vadmotīvs "Ekonomikas izrāviens" un trīs prioritātes – "Tautas saimniecības izaugsme", "Cilvēka drošumspēja" un "Izaugsmi atbalstošas teritorijas" – veido savstarpēji iedarbīgu un vienotu sistēmu, kas atbilst gan ilgtspējīgas plānošanas pieejai, gan arī Latvija2030 un NRP noteiktajai</p>

				<p>plānošanas dokuments. NAP2020 ir cieši saistīts ar "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam" (Latvija2030) un "Nacionālo reformu programmu stratēģijas "ES2020" īstenošanai" (NRP).</p> <p>NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem.</p>	<p>strukturārai.</p> <p>Katrā no NAP2020 prioritātēm ir identificēti būtiskākie rīcības virzieni, to mērķi, kā arī rādītāji, lai noteiktu mērķu sasniegšanas pakāpi un varētu novērtēt, cik atbilstīgi un efektīvi ir risinātas identificētās problēmas un novērsti šķēršļi. NAP2020 detalizētākā daļa ir <u>uzdevumu līmenis</u>, kas iezīmē tās darbības, kas jāveic, lai <u>sasniegtu mērķus</u>.</p> <p>No dokumentā minētajām prioritātēm un tām pakārtotajiem rīcību virzieniem ar <u>publiskās ārtelpas attīstības plānošanu un apsaimniekošanu</u> vistiešāk saistītās tādas prioritātes kā „Cilvēka drošumspēja” un „Izaugsmi atbalstošas teritorijas”, kas ietver sekojošus rīcību virzienus: "Cilvēku sadarbība, kultūra un pilsoniskā līdzdalība kā piederības Latvijai pamats;" "Kompetenču attīstība;" "Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana;" "Pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgāku darba iespēju un dzīves apstākļu radīšanai" un "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana."</p>
		<p>Ainavu politikas pamatnostādnes 2013-2019</p>	<p>(2013)</p>	<p>Ainavu politikas pamatnostādnes ir gan Eiropas Ainavu konvencijas, gan „Latvija 2030” īstenošanas instruments vidējā termiņā - starpnozaru politikas dokuments, kas paredz rīcības, kuras jāveic 2013.-2019.gadā, lai saskaņā ar Konvenciju veicinātu „Latvija 2030” izvirzīto ilgtermiņa mērķu īstenošanu.</p>	<p><u>Pamatnostādņu izstrādei</u> tika izveidota starpinstitūciju darba grupa. Diskusiju rezultātā darba grupa vienojusies, ka:</p> <ol style="list-style-type: none"> ainavas ir nozīmīgs Latvijas attīstības resurss – būtiska iedzīvotāju dzīves kvalitātes, vietu, reģionu un visas valsts identitātes un attīstības komponente; lai Latvijas ainavu potenciāls gan pašlaik, gan nākotnē tiktu izmantots maksimāli lietderīgi, ir jānodrošina ainavu ilgtspējīga attīstība un mērķtiecīga ainavu pārvaldība atbilstoši sociāli nozīmīgām sabiedrības vēlmēm un pieprasījumam; prioritārie uzdevumi Latvijas ainavu ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai pamatnostādņu īstenošanas laikā ir: <ul style="list-style-type: none"> - <u>ainavu politikas integrēšana visu līmeņu teritorijas attīstības plānošanā, akcentējot ainavu plānošanu;</u> - <u>sabiedrības izglītošana un līdzdalības nodrošināšana ainavu politikas noteikšanā un īstenošanā;</u> - <u>ainavu pārvaldībā iesaistīto speciālistu zināšanu padzīlināšana un ainavu pētniecības veicināšana.</u> <p>Par Ainavu pārvaldību vietējā līmenī: Aktivitātes ainavu kopšanas un labiekārtošanas jomā pārsvarā balstās uz pašvaldību, sabiedrisko organizāciju vai atsevišķu entuziastu ierosinātiem un īstenotiem atsevišķiem projektiem, līdz ar to dažkārt trūkst pēctecīgu, uz zinātnisku izpēti vai līdzšinējās darbības efektivitātes</p>

				<p>novērtējumu balstītu pasākumu.</p> <p>Tāpēc turpmāk vēlams aktivitāšu savstarpēja integrēšana, plānošana ilgtermiņā un labās prakses popularizēšana.</p> <p>Pamatnostādnēs akcentēts, ka ainavu politikas pamatprincips – ilgtspējīga ainavu attīstība, tiek nodrošināta, baltoties uz dokumentā noteiktiem 12 vispārīgiem principiem, kas aptver ilglaicīguma, nepārtrauktības laikā principus, telpiskas pieejas un subsidiaritātes principus, ainavu sociālekonomisko, kultūrvēsturisko, ekonomisko, ekoloģisko un estētisko vērtību saglabāšanas un attīstības principus, pielāgošanās un radošuma principus.</p>
		<p>Vides politikas pamatnostādnes 2014-2020</p>	<p>(2014)</p> <p>Aktualizētās pamatnostādnes izvirza pasākumus, lai sasniegtu vīrsmerķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.</p>	<p>Lai uzlabotu Latvijas vides aizsardzības fonda darbību un padarītu to efektīvāku, kā arī lai sakārtotu atbildības jomas, Vides politikas pamatnostādnes 1014-2020 paredz vairākas lielas reformas, no kurām galvenās ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finansēšanas modeļa ieviešana "dabas resursu nodoklis atgriežas dabā"; - Zemes dzīļu izmantošanas juridiskā ietvara pilnveidošana un institucionālās kapacitātes stiprināšana; - Normatīvo aktu bāzes izstrāde depozīta sistēmas piemērošanai dzērienu iepakojumam; - Prasību noteikšana ūdenssaimniecības pakalpojumu (ūdensapgādes un kanalizācijas) sniegšanai un lietošanai pašvaldībās; - Zinātnes potenciāla palielināšana vides aizsardzības nozarei nepieciešamo pētījumu veikšanā, zinātnisko darbu un pētījumu pieejamības sabiedrībai nodrošināšana.

		<p>Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011-2017</p>	<p>(2011)</p>	<p>Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011.-2017.gadam ir viens no "Latvija 2030" īstenošanas soļiem - starpnozaru politikas dokuments, kas jāņem vērā, gatavojot piekrastes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, kā arī ar piekrastes attīstību saistīto nozaru politikas un valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentus, kas tiks aktualizēti vai izstrādāti pēc pamatnostādņu apstiprināšanas.</p>	<p>Pamatnostādnēs ir identificētas problēmas, kas esošajās nozaru politikās netiek risinātas vai arī tiek risinātas nepietiekami, kā arī izvirzīts piekrastes telpiskās attīstības politikas mērķis un apakšmērķi, noteikti politikas principi, galvenie rīcības virzieni, politikas ieviešanas instrumenti un uzdevumi, kas pamatnostādņu īstenošanas laikā ir jāveic vienlaikus ar nozaru politikās un pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem pasākumiem.</p> <p>Piekrastes izmantošanu ilgtermiņā ietekmē pieaugošās klimata pārmaiņas, kā arī piekrastes izmantošanā veidojas interešu konflikti, kas bieži pārsniedz atsevišķu pašvaldību un nozaru kompetenci, bet valsts politika piekrastes attīstībai nav noteikta. Tāpēc pamatnostādnes nosaka, ka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) piekrastes nozīmīgākā vērtība un attīstības resurss ir vienotais piekrastes dabas un kultūras mantojums; 2) piekrastes izmantošanas pamatprincips ir ilgtspējīga attīstība; 3) piekrastes telpiskās attīstības politikas mērķis - ekonomiski aktīva, daudzfunkcionāla telpa, kurā klimata pārmaiņu ietekme tiek mazināta ar kvalitatīvas infrastruktūras izveidi un tiek īstenota laba pārvaldība. <p>Īstenojot pamatnostādnes, tiks uzsākta piekrastes infrastruktūras attīstīšana, racionāli un koordinēti izmantojot valsts un pašvaldību un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentus, kā arī uzlabota piekrastes pārvaldība</p>
<p>Baltijas Jūras un Rīgas plānošanas reģions</p>	<p>Rekomendatīvs</p>	<p>Agenda Baltic 21 (Lokal Agenda 21) – par ilgtspējību Baltijas jūras reģionā</p>	<p>(1998)</p>	<p>Local Agenda 21 ir termins, kas kļuvis populārs visās pasaules valodās. Tā burtiskais tulkojums nozīmē Vietējā darba kārtība 21.gadsimtam.</p> <p>Local Agenda 21 mērķis ir iesaistīt gan individuus, gan dažādas intereses pārstāvošas sabiedrības grupas kopējā attīstības procesā.</p> <p>Tās uzdevums ir aicināt uz sadarbību gan ražotājus, gan nevalstiskās organizācijas, gan skolas un arodbiedrības, gan etniskās minoritātes, kā arī kaimiņu pašvaldības un valstiskās institūcijas.</p>	<p>Lai padarītu ilgtspējīgas attīstības izvēli vieglāku visām mērķgrupām Baltijas jūras reģionā, valsts valdības 1996. gadā nolēma veidot kopēju sapratni par ilgtspējīgu attīstību Baltijas jūras reģionā (BJR). 1998.gada jūnijā tika apstiprināts dokuments Baltija 21 - Darba kārtība Baltijas jūras reģionam. Tās ir vadlīnijas ilgtspējīgai attīstībai reģionā.</p> <p>Dokumentā akcentēts, ka daudzu Agenda 21 minēto problēmu un risinājumu saknes ir meklējamas pašvaldību līmenī, tieši tāpēc pašvaldībām savi attīstības plāni būtu jāizstrādā, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības principiem.</p> <p>Baltija 21 būtībā ir rīcības programma, kas sastāv no 37 praktiski orientētiem priekšlikumiem, aptverot tādus sektorus, kā lauksaimniecība, enerģētikas saimniecība, zvejniecība, mežsaimniecība, tūrisms, ražošana un transports,</p>

				<p>kā arī telpiskā plānošana un attiecības starp pašvaldībām.</p> <p>Local Agenda 21 process raksturots ar vairākām būtiskām pazīmēm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izteikta orientācija uz demokrātiskām rīcībām, - ekoloģisko, sociālo un ekonomisko mērķu integrācija; - demokrātiska visu interešu grupu un iedzīvotāju līdzdalība.
Rekomendatīvs	Eiropas Savienības stratēģija Baltijas jūras reģionam	(2009)	<p>2009. gada 29. – 30. oktobrī Eiropadomē Eiropas Savienības valstu un valdību vadītāji pieņēma Eiropas Savienības Stratēģiju Baltijas jūras reģionam un aicināja ieinteresētos partnerus iesaistīties tās īstenošanā.</p>	<p>Eiropas Savienības stratēģija Baltijas jūras reģionam ir pirmā Eiropas Savienības iekšējā stratēģija Eiropas makroreģionam, kuras pamatā ir inovatīva un integrēta ilgtermiņa pieeja ES politiku īstenošanai Baltijas jūras reģionā.</p> <p>Stratēģijai ir izvirzīti četri galvenie uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veicināt <u>vides ilgtspēju reģionā</u>; - Kāpināt Baltijas jūras reģiona <u>ekonomisko izaugsmi un labklājību</u>; - Sekmēt Baltijas jūras reģiona pieejamību un pievilcību; - Vairot Baltijas jūras reģiona drošību. <p>2012.gada pirmajā pusgadā Stratēģijas efektīvākai īstenošanai tika definēti trīs galvenie Stratēģijas mērķi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Glābt jūru; - Apvienot reģionu; - Celt labklājību. <p>Papildus Stratēģijas mērķiem ir definēti arī Stratēģijas apakšmērķi un indikatori, kā arī atbildības sadalījums visiem Stratēģijas īstenošanā iesaistītajiem.</p>
Rekomendatīvs	Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014-2030, projekts	(2014)	<p>Citējot dokumentā teikto - Rīgas plānošanas reģions tuvākajās desmitgadēs pastāvēs kā pašvaldību un valsts kopdarbības organizētājs teritoriju attīstībai atbilstoši ideāliem un idejām ko nes Stratēģija 2030. Dokumentā iezīmētas šīs kopdarbības <u>galvenie virzieni ilgtermiņā un orientieri, piedāvājot risinājumus to sasniegšanai.</u> Kā politikas dokuments tās ir vadlīnijas, ieteikumi, kas parāda esošās un paredzamās nepieciešamības turpmākai politikas veidošanai un plānošanai.</p>	<p>Rīgas reģiona, kā Eiropas daļas, labklājība nākotnes globālā kontekstā saistāma ar „pārdodamām” vērtībām gudram pasaules tirgum, enerģiju taupošiem risinājumiem, kvalitatīvu dzīves fizisko telpu (pilsētas, lauki, mājokļi) un integrētu sabiedrību (nacionāli mērķi, kopienas, sadarbība). Sociālā un ekonomiskā labklājība paredzama kā kultūrā, zināšanās, tolerancē sakņota darbīguma rezultāts, kurš balstās vērtībās, izglītībā, pašapziņā, radošumā.</p> <p>Vīzijai atbilstošo – vēlamu Rīgas reģiona nākotnes stāvokļu sasniegšanai plānošanā un darbībās pastāvīgi jāietver trīs stratēģiski nozīmīgās tēmas - kvalitāte, vieda attīstība un Rīgas loma. Rīgas reģiona attīstības vispārējais mērķis ir visas dzīves jomas caurdoša kvalitāte, tādējādi kļūstot par <u>cilvēcīgi pievilcīgu, efektīvu, un arī atvērtu un tolerantu, līdz ar to - konkurētspējīgu pasaules telpā.</u> Tā pirmkārt attiecas uz <u>cilvēka dzīves un sociālās</u></p>

				<p><u>dzīvesvides kvalitāti</u>, tā arī, uz saimnieciskās darbības un produktu kvalitāti un fiziskās telpas kvalitāti.</p> <p>Rīgas plānošanas reģiona prioritātes, kopskaitā ir astoņas: <i>Vitāla dabiskā kustība un migrācija; Kopienas un to pašpietiekamība; Elastīga un izcila izglītība; Globāli konkurētspējīgas nozares; Kvalitatīva satiksme un loģistika; Pašvaldības – attīstības virzītājas; Ilgtspējīga dzīvesvide; Vieda attīstība</i>. Katra no prioritātēm ietver integrētu skatījumu, kas neaprobežojas ar minēto prioritātes definēšanu, bet atspoguļojas teritorijā, saistot citas prioritātes un rīcības virzienus.</p> <p>No reģiona 3. stratēģiskā mērķa (SM3) - <i>Ekoloģiski tolerantā dzīves veids un vietas</i> - atvasināta 7. un 8. prioritāte – <i>Ilgtspējīga dzīvesvide un Vieda attīstība</i>. Šīm prioritātēm pakārtoti tādi rīcību virzieni, kā Cilvēcīga, funkcionāla un vajadzībās daudzveidīga mājokļu un publisko ārtelpu tīklu stiprināšana, kā arī <i>Reģiona viedās specializācijas politikas izveide un īstenošana viedās attīstības teritorijās un vietās</i>.</p>
--	--	--	--	---

Terminu skaidrojumi

NO LIAS 2030

Ainava – teritorija tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Ainava ir gan fiziogēogrāfisks komplekss, gan vēsturiski pārmantotu tradīciju, paražu un estētisko īpašību kopums, kultūras mantojums, kam piemīt noteikta struktūra un funkcijas.

Aglomerācija (plānošanā) – augsti urbanizēta teritorija, kas visbiežāk sastāv no šīs teritorijas centra – vienas vai vairākām lielām pilsētām – un apkārtējās teritorijas pilsētām un lauku centriem, kam ir cieši savstarpēji sakari. Tās robežas nosaka mobilitātes intensitāte, iedzīvotāju svārstmigrācija un pakalpojumi.

Apdzīvojuma struktūra – apdzīvojuma dažādo telpā nodalāmo elementu savstarpējā izvietojuma un saikņu noturīgs kopums, kas spēj nodrošināt apdzīvojuma veselumu un tā būtisko īpašību saglabāšanu, arī notiekot iekšējām un ārējām izmaiņām.

Bioloģiskā daudzveidība – dzīvo organismu formu dažādība visās vidēs, tai skaitā sauszemes, jūras un citās ūdens ekosistēmās un ekoloģiskajos kompleksos, kuru sastāvdaļas tās ir. Tā ietver daudzveidību sugas ietvaros, starp sugām un starp ekosistēmām.

Cilvēkkapitāls – vidējais iedzīvotāju talantu un spēju apjoms, pareizināts ar ekonomiski aktīvo cilvēku skaitu.

Dabas kapitāls – ekosistēmas elementu kopums, kas rada un uztur cilvēces eksistencei vērtīgus ekosistēmas pakalpojumus un produktus.

Ekoeftektivitāte – saistība starp nozaru attīstību, resursu patēriņu un radīto vides piesārņojumu. Ekoeftektivitātes indikatori ļauj izsekot, kā resursu ieguve un patēriņš ietekmē nozares attīstību un radītās slodzes vidē. Ekoeftektivitātes paaugstināšanu var panākt, efektīvāk izmantojot resursus, t.i. ieviešot inovācijas resursu un darbaspēka pielietošanā, kā arī aizstājot kapitāla un resursu ietilpīgus produktus un pakalpojumus ar darbaspēka ietilpīgiem.

Ekonomiskais kapitāls – visi resursi, piemēram, darbaspēks, iekārtas un izejmateriāli, kuri rada ekonomisko vērtību.

Ekosistēma – noteiktā teritorijā sastopamo dzīvo organismu kopa, kurus savstarpēji saista līdzīgas prasības pēc nedzīvās (abiotiskās) vides apstākļiem, simbioze, barošanas ķēdes u.c. attiecības.

Ekosistēmas pakalpojumi – resursu un procesu kopums, ko nodrošina dabīgās ekosistēmas un kas iedalās četrās grupās: apgādes (piemēram, pārtikas vielas un dzeramais ūdens), regulēšanas (klimata un slimību kontrole), atbalsta (barības vielu cikls, augu apputeksnēšana), kultūras (garīgā un rekreācijas).

Ilgspējīga attīstība – sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrēta un līdzsvarota attīstība, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošina vides prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas, kā arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Infrastruktūra – tautsaimniecības teritoriālās struktūras sastāvdaļa, ko veido transporta, sakaru, tirdzniecības, enerģētikas un ūdenssaimniecības sistēma, kā arī mājokļi, skolas, veselības aizsardzības, kultūras, sporta u.tml. iedzīvotāju aprūpes objekti un to izkārtojums kādā teritorijā.

Inovācija – process, kurā jaunas zinātniskās, tehniskās, sociālās, kultūras vai citas jomas idejas, izstrādnes un tehnoloģijas tiek īstenotas tirgū pieprasītā un konkurētspējīgā produktā vai pakalpojumā.

Integrēta plānošana – process, kas īpašās plānošanas aktivitātēs iesaista dažādus administratīvos līmeņus un dažādus sabiedrības un ekonomikas sektorus jeb nozares, pretstatā nozaru plānošanai. Integrētā plānošana ir kā fokālais punkts institūciju iniciatīvām un attiecīgo resursu piesaistīšanai. Integrētās jeb visaptverošās plānošanas kontekstā ekonomikas, sociālie, ekoloģiskie un kultūras faktori tiek apvienoti un kombinēti, lai sniegtu priekšlikumus teritoriāliem un infrastruktūras

izmatošanas lēmumiem ar mērķi veicināt ilgtspējīgu teritoriālu attīstību.

Jaunrade – cilvēka darbība, kuras rezultātā tiek radītas kvalitatīvi jaunas, oriģinālas materiālās un garīgās vērtības vai idejas. Garīgs darbs, kur tiek saskatītas un attīstītas neparastas, īpatnējas attiecības starp apkārtējām lietām, parādībām, idejām, faktiem u.tml.

Kultūras telpa – Latvijas sabiedrību vienojošs pamats, ko raksturo Latvijas vēsturiskās attīstības procesā veidojusies nācijas identitāte, kam kodols ir latviešu valoda, latviešu un citu Latvijā dzīvojošo tautu, kā arī latviešu diasporas radītās vērtības. Kultūras telpas sociālo vidi un sabiedriskās dzīves kārtību veido sabiedrībai kopīgie priekšstati un tradīcijas. Vienlīdz nozīmīga kultūras telpas tradīciju tīklojumā ir indivīdu rīcība, sasniegumi un idejas.

Kultūras kapitāls – no iepriekšējām paaudzēm mantotas un jaunradītas materiālas un nemateriālas kultūras vērtības, kas, mērķtiecīgi un radoši pielietotas, spēj radīt un rada jaunas ekonomiskas, sociālas un kultūras vērtības.

Metropole – lielas pilsētas ar labu sasniedzamību un cilvēkam labvēlīgu vidi. Metropole ir valsts vai reģiona ekonomiskais, politiskais un kultūras centrs un ir nozīmīgs starptautisko sakaru mezgla punkts.

Park & ride – transportlīdzekļu novietošanas un pārsēšanās sistēma, kas paredz autotransporta stāvlaukumu sasaisti ar sabiedriskā transporta tīklu, lai pilnīgāk izmantotu sabiedrisko transportu un atslogotu transporta plūsmu pilsētas centrā

Pilsoņu panelis – diskusiju forma ar mērķi ir pārbaudīt, kāds būtu sabiedrības viedoklis, ja visas iesaistītās puses tiktu informētas par citu pušu viedokli un argumentiem.

Radošais kapitāls – radoši cilvēki, kuri rada jaunas idejas, tehnoloģijas, saturu, produktus un pakalpojumus, kā arī augstās tehnoloģijas.

Sasniedzamība – attiecas uz to, cik viegli sasniedzami galamērķi. Papildus fiziskai sniedzamībai, izmantojot transporta infrastruktūru, savienojamība ar modernu telekomunikāciju sistēmu starpniecību veicina teritoriju sniedzamību netaustāmā veidā. Sniedzamība ir atkarīga no transporta infrastruktūras un pakalpojumu izplatības un kvalitātes.

Sociālais kapitāls – starp sabiedrības locekļiem pastāvošās neformālās sociālās saites un tīklojumi. Sociālo kapitālu raksturo ne sociālo saišu un tīklojumu esamība vai neesamība, bet arī savstarpējās uzticības līmenis, sadarbības kvalitāte un abpusējība.

Stratēģija – ilgākam laikposmam paredzēts vispusīgs, komplekss rīcības plāns, programma, kur izvirzīti pamatmērķi un norādīti to sasniegšanas galvenie līdzekļi. Uz tās pamata tālāk izveido detalizētākus īstermiņa plānus (taktiku).

Subsidiaritātes princips – katrs lēmums ir jāpieņem pēc iespējas tuvāk tiem, uz kuriem šis lēmums attiecas.

Telpas kapitāls – telpiskā daudzveidība un pieejamība, kas rada ekonomiskas, sociālās, kultūras un vides vērtību.

Telpiskā attīstība – teritoriju evolūcija visās tās dimensijās (ekonomiskajā, sociālajā, vides un fiziskajā).

Telpiskā plānošana – ietver metodes, ko izmanto sabiedriskais sektors, lai dažādos līmeņos ietekmētu cilvēku un to aktivitāšu izplatību telpā, kā arī dabas, rekreācijas teritoriju un dažādu veidu infrastruktūras izvietojumu.

Tolerance – iecietība pret citu uzskatiem, ticību, paražām.

Transnacionāls – apzīmē starptautisku sadarbību starp organizācijām un uzņēmumiem vairākās valstīs.

Urbanizācija – ilgtermiņa sociāli ekonomisks process, kam raksturīga iedzīvotāju un ražošanas koncentrēšanās pilsētās, pilsētu iedzīvotāju īpatsvara pieaugums un pašu pilsētu teritoriju izaugsme; process, kā rezultātā sabiedrības lauku dzīves veids mainās uz pilsētas dzīves veidu, pilsētnieciska dzīvesveida izplatīšanās.

„Zaļā” ekonomika – izpratne par ekonomikas un dabisko ekosistēmu savstarpējo atkarību (piemērs sekām – klimata izmaiņas un globālā sasilšana). „Zaļā” ekonomika ietver uz atjaunojamiem energoresursiem balstītas enerģijas ražošanu, aizvietojošos fosilos avotus, un šīs enerģijas efektīvu izmantošanu.

Pamattermini no Eiropas ainavu konvencijas (uzskaitīti Ainavu politikas pamatnostādņēs 2013-2019)

Ainava – teritorija tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.

Ainavu aizsardzība - darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības.

Ainavas kvalitātes mērķis - kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmes attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiem.

Ainavu pārvaldība no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi.

Ainavu plānošana - konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas.

Ainavu politika - nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu.

Ainavu politikas pamatnostādņēs 2013.-2019.gadam izmantoto terminu skaidrojumi.

Ainavas kvalitāte – vērtības piešķiršana, kas ietver kvalitātes novērtējumu objektīvai ainavai individuālas vai sabiedriskas uztveres rezultātā dažādos ainavas tipos.

Ainavu plāns – teritorijas attīstības plānošanas dokuments, ainavu pārvaldības plāns, kuru izstrādā kā nacionālā, reģionālā vai vietējā teritorijas attīstības plānošanas līmeņa tematisko plānojumu.

Ainavas raksturs – (*Landscape character*) atpazīstams un saskanīgs elementu kopums ainavā, kas nosaka tās atšķirību no citām ainavām, nešķirojot, labāka vai sliktāka ainava.

Ainavas struktūra – ainavu elementu un ainavas telpisko vienību savstarpējais izkārtojums.

Ainavas struktūras elements – jebkurš elements ainavā, kas to raksturo.

Ainaviski vērtīgas teritorijas – teritorijas attīstības plānošanas procesā noteiktas teritorijas, kurās saskaņā ar sabiedrības vērtējumu rodamas Latvijas, tās reģionu, novadu, cilvēku identitātei un vietu ilgtspējīgai attīstībai nozīmīgas ainavas.

Ainavu telpa - ainavu kopums, kurā pēc noteiktām pazīmēm vai izmantošanas un/vai apsaimniekošanas prasībām ir apvienotas savstarpēji saistītas ainavas.

Publiskā ārtelpa - sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai, neatkarīgi no to īpašumtiesību piederības.

Ministru kabineta 2013.gada 30.apriļa noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”:

Publiskā ārtelpa – sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai, neatkarīgi no to īpašuma piederības”.

Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums, 1.panta 4.daļa:

Publiskā ārtelpa — ielas, bulvāri, laukumi, parki, skvēri, krastmalas, kvartālu telpa, pagalmi, kas bez ierobežojumiem pieejami sabiedrībai neatkarīgi no tā, kā īpašumā tie atrodas”.

Mežaparks – labiekārtota, sabiedriski nozīmīga un publiski izmantojama (atpūtas, sporta, tūrisma un tml. mērķiem) ar kokaudzi (mežu) apaugusi teritorija, kam ir īpaši izveidota infrastruktūra un kam nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, saglabājot vai uzlabojot teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību.

Parks – sabiedriskas nozīmes apstādījumu objekts, kurš ir lielāks par 1 ha un, kam ir īpaši izveidota infrastruktūra un nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, saglabājot vai uzlabojot teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību.

Publiskā ārtelpa – ielas, kas noteiktas ar sarkano līniju robežām, laukumi, mežs un mežaparki, parki, skvēri, krastmalas, kas pieejami sabiedrībai.

Stādījumi – mērķtiecīgi saglabāti, stādīti, sēti un kopti augi.

Pētījuma izmantota definīcija

Publiskā ārtelpa – sabiedrībai pieejamas sociāli iekļaujošas teritorijas un telpas, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai, ir fiziski un mentāli pieejamas visām sociālajām grupām, neatkarīgi no to īpašuma piederības.